

Psikologların görev tanımı ve Yetkileri

Doç Dr. Güney Lecopmte
Hacettepe Üniversitesi
Psikoloji Bölümü
Beytepe / ANKARA

Psikoloji insan davranışını inceleyen bilim dalıdır. Bu bilim dalında yetişenler insan davranışını betimlemeye, nedenlerini ortaya koymaya ve yordamaya çalışan uzmanlardır. Ülkemizde Psikoloji eğitimi veren kurumlarda genel olarak dersler şu şekilde kümelenmiştir:

1 — Yöntembilim dersleri : Bu derslerin amacı; Psikolojide önemli sorunlara açıklık getirmek için bilimsel incelemeler yapma becerisini kazandırmaktır. Sosyal, gelişim ve uygulama alanlarında çeşitli araştırma projeleri ile istatistik bilgisini kullanabilme vurgulanmaktadır.

2 — Sosyal içerikli dersler : Bu derslerin amacı; bireyin toplum içinde yaşadığının vurgulanması olup, kişilerarası etkileşimin ve toplumsal olayların birey üzerindeki etkisini belirlemektedir. Örneğin : Sosyal psikoloji, grup etkileşimleri vb.

3 — Gelişim içerikli dersler : Bireyin doğum öncesinden, ölümüne kadar, fiziksel, zihinsel, sosyal ve psikolojik gelişimini vurgular. Ve her gelişim evresinde bireyin ne gibi özellikler gösterdiğini, ilgi ve gereksinmelerinin neler olduğunu inceler. Örneğin : Zihin gelişimi, atipik çocukların gelişimi gibi.

4 — Uygulamalı psikoloji dersleri : Klinik psikolojisi, Endüstri psikolojisi, Okul psikolojisi vb. uygulama alanlarındaki teorik bilgilerin uygulamada işlerlik kazanmasına yönelik çalışmalarını içerir. Örneğin : Test geliştirme, uyarılma, uygulama, gözlem ve mülakat teknikleri, kişilik psikolojisi gibi.

Yukarıda kısaca belirttiğimiz çok yönlü eğitimden geçen psikologlar, bu tür eğitimin verdiği bilgi ve becerileri çeşitli kurumlarda, o kurumun amacına yönelik bir şekilde uygular.

Ülkemizdeki uygulama alanlarından bazıalarını şöyle tanımlayabiliriz.

Klinik Uygulama Alanları : Bu sahada çalışan psikoloğun görevleri üç ana başlık altında toplanabilir.

- 1 — Araştırma
- 2 — Tanı
- 3 — Tedavi

ARAŞTIRMA : Kişilik, sosyal ve gelişim derslerinin yöntembilimle pekiştirilmesi gibi bir eğitimden geçmiş olan psikolog; ruh sağlığı ve hastalıkları konusunda araştırmalar yapar ve bu görevi çalıştığı kurumun amaç ve gereksinmelerine göre ağırlık kazanır.

TANI : Kliniğe baş vuran kişileri zihinsel sosyal ve psikolojik yönden değerlendirir, kişiliğinin güçlü ve zayıf yönlerini belirler. Bu değerlendirme ve belirlemede; gözlem, mülakat ve psikolojik testler gibi araçlardan yararlanır.

Psikolojide yetişmiş kimse, bu görevleri daha önce belirlenmiş olan uygulamalı psikoloji derslerinde kazanmış olduğu bilgi ve beceriler ışığında yapmaya yeterlidir.

TEDAVİ : Davranış biçimlendirme yönündeki diğer tedavi yöntemlerine ek olarak psikologlara özgü bilgilerine dayanarak çeşitli tedavi yöntemlerini uygular. Örneğin; grup tedavisi, davranış tedavisi, aile tedavisi, bireysel psikoterapi gibi.

Klinik uygulama alanındaki yukarıda belirtilen görevleri, psikolog, görevin içeriğine göre, bireysel ya da ekip çalışması içerisinde yürütür. Bu konuda ayrıntılı olarak yapılmış görev tanımı ekte sunulmuştur.

Sosyal ve Gelişimsel Uygulama Alanları : Bu alanlar ülkemizde özellikle işlevlerine göre bazı alt başlıklarda toplanabilir. Örneğin : Kreşler, Yuvalar, Özel Eğitim Kurumları, Korunmaya Muhtaç Çocuk Yuvaları, Yaşlılar için Huzur Evleri ve Rehabilitasyon Merkezleri gibi.

KREŞLER : Bu tür kurumlarda çalışan psikoloğun görev ve yetkileri :

1 — Kuruma yeni gelen çocuğun kişisel, gelişim ve zihinsel yeteneklerini inceleyerek kurum uyumunu sağlamak için çalışmalar yapar.

2 — Çocuğun saptanan kişisel, zihinsel durumunu, dil gelişimi ile ilgili önerilerini, gerektiğinde bir rapor halinde ilgili elemanlara iletir ve tartışır.

3 — Tüm çocukların belli sürelerle takibini yapar. Genekli görülenler üzerinde psikolojik yöntem ve tekniklerle çalışmalarını sürdürür.

4 — Yoğun problemi olan çocuklarla ilgili psikolojik çalışmalardan kurum bünyesinde yeterli sonuç alınamayacağı kanısına vardığında, çocuğun ailesi ile ilişki kurarak gerekli önlemleri tavsiye eder.

5 — Çocuğun gelişiminde görülen aksaklıklar ve davranış bozukluklarının psikolojik kökenli olanlarını saptar. Bunları giderebilmek için; anne, baba ve kurum personeli ile ilişki kurarak izlenecek yolları önerir ve denetler.

6 — Çocuğun zihinsel, duygusal ve motor gelişimini incelemek için psikolojide geliştirilmiş ve uygulanmakta olan testlerin ve tekniklerin kurumda uygulanmasını sağlamak amacıyla ilgili yayın ve malzemeyi kuruma kazandırmada öncülük eder.

7 — Kuruma gelen çocuklar arasındaki sosyo - ekonomik farklara bağlı gelişim bozukluklarını saptar, gereksinmesi olduğu düşünülen çocuklar için zenginleştirilmiş zihinsel, sosyal ve motor eğitim programlarının hazırlanıp uygulanmasında aktif rol alır. Çocuğun kurumdaki sosyal ve fiziksel çevresinin yaşına, ilgisine ve ruh sağlıklı gelişmesine uygun olup olmadığını inceler.

8 — Grup içinde problem davranış gösteren çocukların personel yardımı ile erken saptanabilmesi ve personel - çocuk ilişkisinin çocuğun ruhsal gelişimini olumlu yönde etkilemesini sağlamak amacı ile personel hizmet içi eğitim programlarının hazırlanmasında ve uygulanmasında katkıda bulunur.

9 — Psikolog gerekli görülen konularda bilimsel içerikli araştırmalar yapar ve bunun için kurum içi ve dışı kaynaklardan yararlanır. Kullanılan test ve gözlem tekniklerinin ülkemizin koşullarına uyarlanmasına öncülük eder. Bu konuda çalışmalar yapan meslek kuruluşları ile ilişki kurar.

Gözlem - test sonuçları veya eğitim programlarından elde edilen sonuçları, psikoloji ve yakın meslek dallarındaki çalışmaları yayın, konferans ve benzeri yollarla iletir.

Psikolog genel yöntembilim, gelişim, sosyal ve uygulamalı dersler kümelerindeki eği-

timden kazandığı bilgi ve beceriler ışığında bu görevlerini yürütür.

KORUNMAYA MUHTAÇ ÇOCUK YUVALARI:

Bu tür kurumlarda çalışan Psikologun görev ve yetkileri.

1 — Yuvaya yeni gelen çocuğun kişisel gelişim ve zihinsel yeteneklerini inceleyerek, mevcut koşullarıyla ruhsal yönden çevreye uyumunu sağlamaya çalışır.

2 — Çocuğun saptanan kişisel ve zeka durumunu, dil gelişimi ile ilgili önerilerini, gerektiğinde bir rapor halinde ilgili eğitim, sağlık ve diğer meslek elemanları ile tartışır.

3 — Yapılan ilk psikolojik çalışmaların periyodik izlenmesi ile birlikte, gerekli görülen çocuklar üzerinde psikolojik yöntem ve tekniklerle çalışmalarını sürdürür.

4 — Yoğun problem gösteren çocuklarla ilgili çalışmalardan mevcut koşullarla yeterli sonuç alınamayacağı kanısına vardığına hastanelerin ilgili servisi ile ilişki kurar ve vakanın takibini ortaklaşa bir çalışmayla sürdürür.

5 — Çocuğun davranış bozukluklarında veya gelişiminde görülen aksaklıkların psikolojik kökenli olanlarını saptar. Bunları gidermek için personel ile, varsa anne - baba ile ilişki kurularak izlenecek yollar önerir ve denetler.

6 — Çocuğun motor, zihinsel ve duygusal gelişimini inceleyerek bu amaçla psikolojide geliştirilmiş ve uygulanmakta olan testlerin ve tekniklerin kurumda uygulanmasını sağlamaya çalışır. Bu kamu ile ilgili yayın ve malzemeyi kuruma kazandırmada öncülük eder.

7 — Çocuklar arasındaki sosyo - ekonomik farklara bağlı gelişim gecikmelerini saptar ve gereksinmesi olan çocuklar için zenginleştirilmiş zihinsel, sosyal ve motor eğitim programlarının hazırlanıp uygulanmasında aktif rol alır. Çocuğun kurumdaki sosyal ve fizik çevresinin yaşına, ilgisine ve ruh sağlıklı gelişebilmesine uygun olup olmadığını inceler.

8 — Yuvada bakılmakta olan çocukların koruyucu aileye yerleştirilmeleri ve evlat edinilmeleri konusunda aile ve çocuk üzerinde, gerek duyulan vakalarda mesleki çalışmalar yapar ve raporunu ilgili komisyona iletir. Bunun dışında mevcut koruyucu ailelerde problem söz konusu olduğunda çocuk ve aile problemlerini çözme yönünde çaba gösterir.

9 — Grup içinde problem davranış gösteren çocukların erken saptanması ve personel - çocuk ilişkisinin, çocuğun ruhsal gelişimini olumlu yönde etkileyebilecek genel bir perso-

nel hizmet içi eğitim programının hazırlanması ve uygulanmasına katkıda bulunur.

10 — Psikolog gerekli görülen konularda bilimsel içerikli araştırmalar yapar ve bunun için kurum içi ve dışı kaynaklardan yararlanır. Kullanılan tekniklerin ülkemiz koşullarına uyarlanmasına öncülük eder.

Psikolog genel yöntembilim, gelişim, sosyal ve uygulamalı dersler kümelerindeki eğitimden kazandığı bilgi ve beceriler ışığında yukarıdaki görevlerini yürütür.

ÖZEL EĞİTİM KURUMLARI :

1 — Psikolog normal eğitimden yararlanmayacak çocukların genel zihinsel yeteneklerini saptayarak, bu yeteneklerini geliştirecek uygun eğitim programlarının hazırlanışı ve uygulanmasında görev alır.

2 — Özürlü çocukların belirli alanlardaki yeteneksizliklerinin yanı sıra ortaya çıkan ruhsal sorunlarını çözümlenmeye yardımcı olur.

3 — Bu tür çocukların aile ve yakın çevreleri ile ilişkilerinde ortaya çıkan sorunları ele alır. Ailenin çocuğu benimsemesi ve ona yardımcı olmasında etkin rol alır.

HUZUR EVLERİ : Buralarda çalışan psikologların görev tanımları ilişikte sunulmuştur.

Bu noktaya kadar psikoloğun kim olduğunu, ne tür bir eğitimden geçerek uzmanlaştığını ve değişik kurumlarda ne gibi görevleri yerine getirmeye yeterli olduğunu tartıştık.

Şimdi birde Psikoloğun ruh sağlığına etkin olabilmesi için gerekli şartlara bakalım. Sağlık ve eğitim kurumlarının niteliği ne olursa olsun nihaî amaçları bireyler için sağlıklı eğitim ve gelişimdir. Özellikle yurdumuzda son yıllarda ortaya çıkan sosyal bunalmalar, bu amaca ne denli eğilmemiz gerektiğini göstermektedir. Bugün okul öncesi çağıdaki her çocuk ister kreşte büyüsün, ister yuvada, yarı toplumda etkin bir yetişkin olacaktır. Bireyin çocukluktan ergenliğe, erişkinliğe ve yaşlılığa kadar tüm yaşamı boyunca beden sağlığı kadar hatta belki daha da önemli olarak ruh sağlığına gereksinmesi vardır.

Ülkemizde 1968 de 1-4 yaş arasında olan 151 çocuk üzerinde yapılan çalışmanın bulguları gösteriyor ki, % 50 sinde apaçi, % 28 inde sallanma hareketi, % 7 sinde başını duvara çarpma, % 26 sında aşırı derecede ağlama, % 29 unda parmak emme, % 38 inde bedensel duruş bozuklukları vardır.

8 — 14 yaş çocukları üzerine yapılan çalışmada, % 49 unda kavga ve bozuk ilişki, % 40

ında itaatsizlik ve isyankârlık, % 11 inde çalma, % 26 sında altını ıslatma, % 7 sinde eşcinsellik, % 8 inde içine kapanma, % 18 inde okul başarısızlığı görülmüştür. Ayrıca çocukların çoğunda birden fazla belirtiyeye rastlanmıştır.

REFERANS : YÖRÜKOĞLU, ATALAY :Characteristicis of physical and mental developments of children in a residential nursery. Journal of Child Health and Disease, II : 70- 78, 1968.

Kliniklerde, kreşlerde, yuvalarda, huzur evlerinde ve benzeri tüm kurumlarda çocuğa, ergene, yetişkine ve yaşlıya sağlık hizmetleri sağlanırken psikoloğa düşen önceki görev tanımlarından görüleceği gibi oldukça yoğun ve zaman alan çalışmalardır. Psikolog bireylerin genel yeteneklerini, yaş düzeylerine göre bedensel ve sosyal gelişmelerini kişisel gereksinmelerini, sosyal etkileşim sorunlarını anlamak, incelemek ve yardımcı olmak zorundadır. Sağlıklı bir şekilde bireylere bu olanakları tanımak istiyorsak, ülkemiz koşullarında kurumlarda her 25 bireye bir psikolog düşmesi gerekir. En az diyoruz, çünkü; diğer ülkelerde oran bunun daha çok altındadır. Örneğin : A.B.D'de, Holanda'da ve Danimarka'da kreşler ve çocuk hastanelerinde 15 veya 20 kişilik koğuş ve sınıflara birer psikolog verilmektedir. Öte yandan İngiltere ve Belçika'da 5-14 çocuğa bir psikolog, Norveç'te 15 çocuğa bir psikolog atanmaktadır.

REFERANS : Social Measures regarding the placing of Children in Community Homes or Foster Families. Council of Europe, 1973.

Psikologlar bu gibi kurumlarda görevlerinin içeriğine göre gereğinde ekip ile gereğinde tek başlarına çalışırlar. Ülkemizde psikologlar, içlerinde sosyal çalışmacılar, eğitimciler, hemşireler ve doktorlar olan ekiplerle çalışırlar. Eğitimciler, kreş ve yuvalarda çocukların psikologlar tarafından testlerle saptanmış yeteneklerine göre programlar geliştirirler. Sosyal çalışmacılar da, çevreyle ilişki kurarak çocuğun sağlıklı ruh gelişimi için psikologlarca saptanmış olan kriterlerin çevrede mevcut olup olmadığını araştırırlar. Bu suretle ekip çalışması içinde psikologlar çocuğun genel sorunlarını saptarken yakın meslek alanları ile işbirliği yaparlar.

Sağlık Sosyal Yardım Bakanlığına bağlı kurumlarda Psikoloji mesleğine yukarıda yapılan açıklamalar ışığında yaklaşımda bulunulmasını dilemekteyiz. Saygılarımızla.

Adalet Bakanlığıyla ilişkilerimizde son gelişmeler ve Bakanlığın Bildirisi

Yönetim Kurulu

Sevgili Arkadaşlar,

İnfaz kurumlarındaki hükümlülerin, gerek infaz kurumlarında kaldıkları sürede, gerekse serbest yaşama geri döndüklerinde karşılaşacakları güçlükleri en aza indirmek, başta Adalet Bakanlığı olmak üzere pek çok meslek dalını ve kuruluşu ilgilendirmektedir. Bu kişilere sosyal ve psikolojik açıdan iletilecek hizmetler konusunda yakın zamana dek etkili bir girişimde bulunulmadığı da bilinen bir gerçektir.

İnfaz kurumları, olanaksızlıklar, yetersiz kadrolar, köklü çözümlerin bulunmayışı vs. nedenlerle kişiyi topluma sağlıklı bir biçimde iade etme işlevini yerine getirememekte, tersine yeniden suç işleme olasılığı artmış bireyler yetiştirmektedir.

Ancak, Adalet Bakanı Sayın Mehmet Can ile olan ilişkilerimiz sonucu başlayan yeni girişimlerle bu büyük açığı kapatmanın ilk adımları atılmış oldu. Adalet Bakanlığı ile çeşitli temaslarımız sırasında başta Sayın Bakan olmak üzere, tüm yetkililerin anlayış, destek ve işbirliğini görmek bizleri mutlu kıldı.

İnfaz kurumlarında görev alacak Sosyal Hizmet Uzmanı ve Psikologların görev tanımlarını kapsayan bir karar Adalet Bakanlığın-

ca yayınlanmıştır. Bu kararda, iki meslek grubunun çalışmaları birleştirilmekte, ortak amaçlara yöneltilmektedir. Ülkemizde ilk kez başlatılan bu uygulamanın olumlu nitelikler taşıdığı kanısındayız. Sosyal ve psikolojik hizmetlerin şimdiye kadar ele alınmadığı cezavlerinde göreve başlayan arkadaşları çetin güçlükler beklemektedir. Psikoloji ve yakın meslek uzmanlarının, bilgi ve becerilerini birleştirerek, bu güçlükleri aşmak için elbirliğiyle çaba göstereceklerine inanıyoruz. İlgili meslek örgütlerinin de bu servislerde çalışanlara yardımcı olmak üzere işbirliği etmeleri ve mesleklerimizin gerektirdiği insancıl katkıları arttırmaları kaçınılmaz bir görevdir. İnfaz kurumlarında çalışan arkadaşlarımızın, ortak amaçlara en kısa sürede ve en başarılı biçimde ulaşabilmek için, kendi aralarında uzmanlıklarına göre bir işbölümü yapmalarını bekliyoruz. Karşılaşılan sorunlar hemen ilgili meslek örgütlerine iletilerek, çözümler aranmalıdır. Yapılacak işler o kadar yoğun, o kadar çok yönlüdür ki, şimdiki kadroların birkaç katı bile az gelecektir. İlgili elemanların iyi niyetleri ve inançları olmazsa, görev tanımları kâğıt üzerinde kalmaya mahkumdur. Üyelerimizin bu konudaki inancını görüyor, mesleğimiz için yeni açılan bu uzmanlık alanında başarılı bir sınav vereceğimize inanıyoruz.»

T. C.

ADALET BAKANLIĞI

Ceza ve Tev. Ev. Gn. Müdürlüğü

Sayı : 51/91

Konu : İnfaz Kurumlarındaki Sosyal Hizmet Uzmanları İle Psikologların görev tanımları Hk.

A n k a r a

21 Temmuz 1978

C. Savcılığına

Bilindiği üzere; İnfaz Yasamız infazın bireyselleştirilmesini, hükümlülerin salıverilmelerinden sonra hayatlarını kazanabilecek derecede bir sanat öğrenmelerini, serbest hayatta başarılı olabilmeleri için okuyup yazma

bellemelerini, manevi yönden kalkınmaları ve sosyal bilgilerini arttırmalarını ilke olarak benimsemiş, Tüzük'ün 73, 76, 195, Müşahade ve Sınıflandırma Merkezlerine Dair Yönetmeliğin 2,3 ve 7. maddelerinde görev tanımları

yapılan Sosyal Hizmetler Uzmanları ile Psikologlara bu amacın gerçekleştirilmesinde önemli görevleri verilmiş bulunmaktadır.

Bu maksatla 1978 mali yılında yeniden alınan kadrolara Çocuk İslahevleri ile büyük merkezlerdeki Cezaevlerine öncelik tanınmak suretiyle Sosyal Hizmetler Uzmanları ile Psikolog atamaları yapılmaktadır.

İnfaz Kurumlarında görev alan sosyal çalışmacıların ıslaha yönelik faaliyetlerinin arzulanan seviyede başarılı olabilmesi için, adı geçen görevlilerin;

1 — Fonksiyonel olarak :

a) Hükümlüler hakkında önceden tutulan kayıtları incelemeleri,

b) Hükümlülerin Kuruma yerleştirilmelerine yardımcı olmaları,

c) Hükümlü ile yapacakları ilk görüşmeden sonra ilgilisi hakkında bir dosya açmaları,

d) Müşahade dosyasının düzenlenmesine yardımcı olmaları,

e) Elde ettikleri bilgilerin ışığı altında hükümlülerin kişilik yapısına, bilgi ve becerisine uygun düşecek iş kolunu saptamaları,

f) Kurum içinde sosyal faaliyetler düzenlenmesine çalışmaları, bu konu ile ilgili Resmi Kuruluşlar ve gönüllü ziyaretçi gurupları ile ilişki kurmaları işbirliği yapmaları, Kurumda çalışmak isteyen gönüllülerin Kurum bünyesine uygun biçimde çalışmalarını sürdürebilmeleri için gerekli eğitim programları geliştirmeleri, gönüllülerin faaliyetlerini gözetliyerek denetlemeleri,

g) Mevcut kaynaklardan en iyi şekilde yararlanmaları ve gerektiğinde toplum kaynaklarını harekete geçirmeleri,

gerektiği gibi,

2 — Uzman Kişi Sıfatı ile :

a) Hükümlülerle öz geçmişi ile ilgili ilk görüşmeyi yapmaları,

b) Hükümlülerin kişisel ve grup gereksinimlerini inceleyerek onlara verilecek hizmet şekillerini saptamaları,

M.T.Y.

V.B.

c) Kurum içindeki ortamın insancılaştırılmasında rol oynamaları,

d) Hükümlü ile görüşmeler yaparak, gerektiğinde yakın ve uzak çevresi ile ilişki de kurmak suretiyle bilgi toplamaları,

e) Kurumda uygulanacak hizmet içi veya hizmet öncesi eğitim programlarına eğitici olarak katılmaları ve eğitim sonunda hazırlayacakları raporu ilgililere vermeleri,

f) Aileler, hükümlüler ve Kurum arasındaki işbirliğini sağlamaları, ailelerin hükümlü ile ilgili sorunlarının çözülmesinde yardımcı olmaları,

g) Boş zamanları değerlendirici, eğlendirici ve eğitici faaliyetler düzenlemeleri, terapi bir etmen olacak şekilde aylık toplantılar düzenlemeleri, konferanslar vermeleri ve gerektiğinde konferansçılar temin etmeleri,

k) Kurumun toplumla ilişkilerini sağlamaları,

Ayrıca;

3 — Kişisel Çalışmalarla :

Kurumda bulunduğu süre içinde hükümlülerin suç işleme nedenlerinin gerçek köküne inerek, çeşitli Psiko - Sosyal tedavi yöntemleri ile bu nedenleri ortadan kaldırmaya çalışmaları, tahliyelerinden belirli bir süre önce hükümlüleri yeni bir yaşama hazırlamaları, toplumla ilgili gerekli bilgileri vermeleri ve onları toplumda karşılaşılabileceği olumlu - olumsuz durumlara karşı hazırlamaları, varsa olumsuz duygularının giderilmesine gayret sarfetmeleri,

4 — Gurup Çalışması Yöntemi İle :

Hükümlülerin karşılanmamış gereksinimleri ve çözülmemiş çelişkilerinin gurup dinamizmi içinde giderilmesine çalışmaları ve hükümlülerin kişilikleri ile yeteneklerini değerlendirip geliştirmeleri,

Zorunlu bulunmaktadır.

Bilgi edinilmesini sosyal çalışmaların ıslaha yönelik çalışmalarına yardımcı olunması lüzumunun çevrenizdeki C. Savcılıkları ile Cezaevi Müdürlüklerine tebliğini önemle rica ederim.

Mehmet CAN

ADALET BAKANLI

Adalet Bakanlığına Bağlı Kurumlarda Çalışan Psikologların görev ve yetkileri

1 — Psikoloji hizmetleri ceza ve tevkif evleri Genel Müdürlüğünün gerekli gördüğü Ceza infaz kurumları ve bunlara yardımcı kurumlarda açılır. Müşahade ve sınıflandırma merkezlerine, 1.8.1967 tarih ve 6/8516 sayılı ka-

rar namede belirtilen yönetim ve infaz tüzüğü'nün 76 ıncı maddesindeki görevler içinde sıralanan psikolojik tahlil ve incelemeleri yerine getirmek için, yeterli uzman ve laboratuvar araçları sağlanır. Gerekli Psikoloji hizmetlerinin

ve yardımcı araçların sağlanmasında psikoloğlar, kendi mesleklerinin faaliyetlerini yerine getirirler, bilgi ve tecrübelerin yetkililere ulaştırılmasına öncülük ederler.

2 — Psikoloğlar, bağı buldukları infaz kurumunun özelliklerine uygun olarak, aşağıdaki görevler arasından kurum yönetimince gerekli görülenleri yerine getirmekle yükümlüdürler.

a) Kurumdaki her hükümlü için, hükümlünün ruhsal yapısı, yetenek ve ilgilerini kapsayan, öz geçmişi hakkında bilgiler bulunduran bir dosya tutar. Bu amaçla kurumda tutulmuş dosyalar varsa, kendi gözlemlerini ve Psikolojik test sonuçlarını bu dosyaya ekler. Hükümlünün ailesi, çıktığında içinde yaşayacağı sosyal çevre ile ilgili bilgileri toplama ve değerlendirme olanaklarının bulunduğu yerlerde, bu işi yapan meslek elemanlarıyla iş birliği yapar.

b) Kurum yöneticilerine, hükümlü hakkında yapılacak işlemlerde danışmanlık eder, mesleki bilgilerini ve formasyonunu alınacak kararın isabetli olmasında kullanır.

c) Hükümlülerin işe yöneltilmesine, yetenek ve ilgilerine uygun sınıflamalar yapılmasına katkıda bulunur, hazırlanmış programlarda yapılması gerekli görülen değişiklikleri yöneticilere bildirir.

d) İnfaz kurumunun sosyal psikolojik ortamını ruh sağlığı yönünden sürekli olarak kontrol eder, gerekli önlemlerin alınarak ortamın ruh sağlığına elverişli biçime sokulmasına katkıda bulunur.

e) Hükümlüler arasındaki gruplaşmalar, gerginlik ve sürtüşmelerin giderilmesinde, hükümlüler ile yönetim arasında karşılıklı iş birliği ve anlayışın gelişmesinde mesleki formasyonunun sağladığı bütün bilgi ve teknikleri kullanır.

f) Uzun süre kurumda bulunacak olanların, zihinsel ve duygusal yeteneklerinin zarara uğramaması için gerekli önlemleri alır. Hazırlayacağı programlar ile hükümlülerin her an normal yaşantıya uyabilecek ruhsal dengede tutulmasına çalışır.

g) Hükümlülük süresi bitmeden önce, kişiyi topluma yeniden hazırlamak ve kendisini bekleyen sorunları gerçekçi bir şekilde karşılamasını sağlamak için hükümlünün ruhsal yönden deseklenmesini ve bilinçlendirilmesini mesleki teknikleri aracılığı ile yürütür.

h) İnfaz kurumu personelinin meslek içi eğitiminde görev alır.

i) Cidri ruh sağlığı bozukluklarının zamanında tesbiti ve gerekli makamlara bildirilmesi için, ruh hekimi, tabib ve benzeri sağlık elemanları ile iş birliği yapar.

j) Karakter bozuklukları, davranış bozuklukları ve suç işlemeye neden olan heyecan bozuklukları olanların, grup terapisi, bireysel terapi teknikleri ve psikolojik danışma, davranış terapisi gibi mesleki teknikler aracılığı ile düzeltilmesine katkıda bulunur. Bu çalışmaların sonuçları ve elde edilen kazançlar, hükümlünün psikolojik dosyasına işlenir.

k) Çocuk ıslah evlerinde, hükümlülerin benlik gelişimi, eğitim ve yeteneklerinin ortaya çıkarılmasında, işe yöneltilme ve toplumsal ilişkilerinin düzenlenmesinde görev alır.

l) İnfaz kurumları tüzüğüne göre gerekli görüldüğü ölçüde ve kurum yöneticilerinin onayı ile hükümlünün ailesi, tahliyesinde gideceği işyeri ve sosyal çevresi ile temas kurmak ve hükümlünün toplumsal uyumunu sağlamak gibi çalışmalara katılır.

m) Tahliye edilen hükümlüler ile geride kalanlar arasındaki ilişki ve haberleşmeyi sürdürmeye katkıda bulunur, tahliye edilenler arasından iyi uyum yapmış örnek kişilerin, tecrübe ve başarılarını kurumdakilere ileterek, iyimserliklerini canlı tutmaya çalışır.

n) Konferans, sanat çalışmaları, okuma vb. sosyal faaliyetlerin düzenlenmesinde görev alır, bu faaliyetlerin hükümlülerin rehabilitasyonu ile ilişkilerini kurar.

o) Psikolog, cezaevi ortamı ve suçlular üzerinde yapılan, kendi alanındaki yerli ve yabancı çalışmaları izlemek ve gerekli bilgileri kurum yönetimine aktarmak durumundadır. Yararlı görülen yeni gelişmeleri kuruma kazandırmakta öncülük eder. Yakın meslek dalları ile ilişkiler kurarak, onların da katkılarını sağlar.

p) Yayın, seminer, konferans ve hizmet içi eğitim gibi faaliyetler yoluyla kurumdaki personelin bilgisini arttırmak ve onları yeni gelişmelerle tanıştırmak da psikoloğdan beklenen görevler arasındadır.

PSİKOLOĞLAR DERNEĞİ YÖNETİM

KURULU ADINA BAŞKAN

Doç. Dr. Güney İçcompte